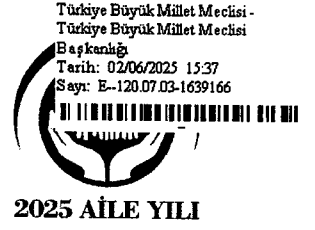

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ACELE

Sayı : E-72079556-610-16234266
Konu : Soru Önergeleri (7/23298-7/24951)

7/23298 GK 103
7/24951 GK 123

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 11.02.2025 tarihli ve 1581516 sayılı yazınız.
b) 12.03.2025 tarihli ve 1596918 sayılı yazınız.

İlgi yazılar ekinde alınan Tunceli Milletvekili Sayın Ayten KORDU tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/23298 ve 7/24951 Esas Numaralı yazılı soru önergelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek:

- 1 - 7/23298 Cevap Metni (3 Sayfa)
- 2 - 7/24951 Cevap Metni (2 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 565415A1-0FFD-4ACB-9FAA-C7A71AC3A37F

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA
KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Aynur İLHAN ÇAK
Sosyal Çalışmacı
Telefon No: (312) 705 73 30

**Tunceli Milletvekili Sayın Ayten KORDU'ya Ait 7/23298 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni**

Bakanlığımız engelli bireyler ve ailelerinin güçlendirilmesi ve yaşam standartlarının iyileştirilmesi amacıyla çalışmalar yürütmekte, engelli bireylerin istihdamına ve toplumsal hayata etkin olarak katılımına büyük önem vermektedir.

Sağlık Bakanlığınca yetkilendirilen hastanelerden alınan sağlık kurulu raporlarını baz alan Ulusal Engelli Veri Sistemi'nde kayıtlı Tunceli ilinde 11.960 engelli birey bulunmaktadır. Tunceli ilinde kamuda memur olarak istihdam edilen 238 engelli birey bulunmaktadır.

"Herkesin istediği her yere ve her hizmete, bağımsız ve güvenli olarak ulaşabilmesi ve bunları kullanabilmesi" olarak tanımlanan erişilebilirliğin sağlanması ve yaygınlaştırılması hususu ülkemizde pek çok yasal düzenleme ile güvence altına alınmıştır.

"Ulusal Erişilebilirlik Günü" konulu 2025/8 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi, 16/5/2025 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. İlgili Genelge uyarınca, erişilebilirlik logosunun kullanımının ve görünürlüğünün artırılması, erişilebilirliğin temel bir hak olduğu bilincinin geliştirilerek gündelik yaşamın doğal bir parçası haline getirilmesi, doğru uygulamaların yaygınlaştırılması, gelecek nesillerde sürdürülebilirliğinin sağlanması ve erişilebilirlik kültürünün oluşturulması amacıyla her yıl Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının koordinasyonunda; 10-16 Mayıs Engelliler Haftası'nın son günü olan 16 Mayıs tarihinin "Ulusal Erişilebilirlik Günü" olarak kutlanması kararlaştırılmıştır.

5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un 7 nci maddesinde yapılı çevre, özel ve kamu toplu taşıma sistemleri ve bilgilendirme hizmetleri ile bilgi ve iletişim teknolojisinin erişilebilir olması hüküm altına alınmıştır. Ayrıca Kanunun geçici 2 nci ve geçici 3 üncü maddelerinde kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmi yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ile büyükşehir belediyeleri ve belediyeler tarafından şehir içinde sunulan ya da denetlenen toplu taşıma hizmetlerinde erişilebilirliğin sağlanmasına yönelik amir hükümlere yer verilmiştir.

Ülkemizde yapılı çevrenin planlanması, ruhsatlandırılması ve inşası ile ilgili temel mevzuat 3194 sayılı İmar Kanunu'nun uygulama yönetmeliği "Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği"dir. Bakanlığımız tarafından erişilebilirlik ölçü ve ölçütlerinin daha ayrıntılı olarak Yönetmelikte yer alması için teknik metin oluşturulmuş ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 01.07.2017 tarihinde Yönetmelik yayımlanmıştır. Bu Yönetmelikte yer alan erişilebilirlikle ilgili hükümler gereği, yeni tasarlanan tüm binalarda standarda uygunluk sağlanmak zorundadır.

2019 yılında yeni inşa edilecek binaların erişilebilir olarak tasarlanması ve inşa edilmesi için yine Bakanlığımızca teknik alt yapısı oluşturularak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına sunulan revizyon talebi Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği'ne eklenmiştir.

Bakanlığımız tarafından yürütülen Ulaşılabilirlik Destek Projesi (UDEP) kapsamında Milli Eğitim İl Müdürlüklerine aktarılmak üzere valiliklere proje desteği verilerek 81 okul desteklenmiştir. Proje ile okullarla ilgili projelendirme, inşaat ve denetim süreçlerinde görev yapan teknik personelin erişilebilirlik standartları hakkında bilgi ve bilinç düzeyinin artırılması amaçlanmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) İnşaat ve Emlak Dairesi Başkanlığı tarafından düzenlenen eğitim programı kapsamında Milli Eğitim İl Müdürlüklerinde görev yapan teknik personel ve yöneticilere, yeni projelendirilen, inşa edilen veya tadilat yapılması planlanan eğitim yapılarında erişilebilirliğin sağlanması için yapı çevrede ve eğitim yapılarında erişilebilirlik konusunda teknik bilgiler verilmiştir. Diğer yandan MEB tarafından yürütülen Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzunun revizyonu kapsamında Bakanlığımızca kılavuzun erişilebilirlik standartlarına uygun hale getirilmesine yönelik çalışma yapılarak MEB'e iletilmiştir.

Üst geçitler 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un geçici 2 nci maddesi kapsamında yer alan yapı çevre bileşenlerindendir.

Kanunun geçici 3 üncü maddesi ile erişilebilirliğin izlenmesi ve denetlenmesi görevi Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Komisyonlarına verilmiştir. 2013 yılında yürürlüğe giren Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği hükümlerine istinaden her ilde valilikler bünyesinde Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Komisyonları kurularak faaliyetlerine başlamıştır. Komisyonlar tarafından denetimde doldurulan Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Formlarından "EK II: Açık Alanlar İçin Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Formu"nun "B. Yaya Geçitleri" bölümünde üst geçitlerde asansör bulunması ve çalışır durumda olmasına ilişkin hükümler bulunmaktadır. Ayrıca TS 12576 Şehir İçi Yollar - Kaldırım ve Yaya Geçitlerinde Ulaşılabilirlik İçin Yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları Standardında da yaya üst geçitlerinin düzenlenmesine ilişkin ibareler yer almaktadır.

Bakanlığımız tarafından 2021 yılından bu yana erişilebilirlik konusunda toplumsal farkındalığın sağlanması, bilgi ve bilinç düzeyinin artırılması amacıyla düzenlenen "Erişilebilirlik Atölyeleri" kapsamında yapı çevre ana temalı çevrimiçi Atölyelerde, belediyelerin mevzuat ile kendilerine verilen yükümlülükler çerçevesinde erişilebilirlik standartlarını dikkatle uygulamalarına destek olmak hedeflenmiştir. "Yaya Geçitleri" alt temalı 14 atölye bölgesel olarak düzenlenerek, belediye çalışanlarına, proje hazırlarken, ihaleye çıkarken, inşaat ve kontrol faaliyetlerini yürütürken erişilebilirliği sağlamalarına yönelik bilgilendirmeler yapılmış, örnek projeler sunulmuş ve katılımcılarla sahada karşılaşılan sorunlar tartışılmıştır.

Tekerlekli sandalye akü şarj istasyonlarının düzenlenmesi için yerleşim alanı genelinde uygulanmak suretiyle yaygınlaştırılması, var olanların bakımlarının sağlanması, ayrıca şarj istasyonlarının konumları hakkında belediye internet siteleri başta olmak üzere dijital ve basılı iletişim kanalları aracılığıyla kullanıcıların bilgilendirilmesi için 2022 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünden tüm belediyelere duyuru yapılması resmi yazı ile istenmiş, anılan Bakanlık tarafından taşra teşkilatı aracılığıyla tüm belediyelere duyuru yapılmıştır.

5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un geçici 3 üncü maddesinde; *"Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler, şehir içinde kendilerince sunulan ya da denetimlerinde olan sürücü koltuğu hariç dokuz veya daha fazla koltuğu bulunan araçlarla sağlanan toplu taşıma hizmetlerinin engellilerin erişilebilirliğine uygun olması için gereken tedbirleri alır. Mevcut özel ve kamu toplu taşıma araçları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sekiz yıl içinde, sürücü koltuğu hariç dokuz ila on altı oturma yeri olan araçlarla verilen toplu taşıma hizmetleri, turizm taşımacılığı yapılan araçlarla sağlanan taşıma hizmetleri ve özel ve kamu şehirler arası*

toplu taşıma hizmetleri ile yolcu gemileri 7/7/2018 tarihine kadar engelliler için erişilebilir duruma getirilir.

7/7/2018 tarihine kadar, karayolu ile turizm taşımacılığı yapan veya şehirler arası toplu taşıma hizmeti veren gerçek ve tüzel kişiler, engelli bireyin erişilebilir toplu taşıma hizmeti sağlanmasına ilişkin talebini azami yetmiş iki saat içinde karşılamakla yükümlüdür.

7/7/2018 tarihine kadar, servis taşımacılığı yapan gerçek ve tüzel kişiler, engelli personel veya öğrenciye talep hâlinde erişilebilir taşıma hizmetini sağlamakla yükümlüdür.

Bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten sonra üretilen şehirler arası ve uluslararası yolcu taşımacılığı ile servis ve turizm taşımacılığı yapan araçlar dışında şehir içi yolcu taşıma hizmeti yapan araçlardan erişilebilir olmayanlara yolcu taşıma hizmeti için yetki belgesi, izin ve çalışma ruhsatı verilmez. ...” hükümleri yer almaktadır.

Anayasanın 10 uncu maddesinde "*Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir*" denilerek toplumdaki bütün bireylerin ve sosyal grupların kanun önünde eşit olduğu belirtilmiştir. Bakanlığımız erişilebilirlik ile ilgili ulusal politikaların belirlenmesi, mevzuatın hazırlanması ve bu politikaların hayata geçirilmesi için kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyon ve iş birliğinin sağlanması ile yükümlü bir kurumdur. Bu bağlamda, erişilebilirliğin uygulanması tüm kurum ve kuruluşların görev ve sorumluluğunda olup mevzuat kapsamında erişilebilirlik uygulamalarının geliştirilerek yaygınlaştırılmasına yönelik çok sayıda çalışmaya Bakanlığımızca devam edilmektedir.

Bunun yanı sıra, Bakanlığımız tarafından engelli bireylerin farklılaşan ihtiyaçları göz önünde bulundurularak bakımdan sağlığa, istihdamdan erişilebilir çevreye, her alanda toplumsal hayata katılımlarını destekleyerek, yaşam kalitesini arttırmaya yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Gerek engelli bireylerin haklarını etkin kullanmaları gerekse bakım veren ailelerinin güçlendirilmesi amacıyla çok çeşitli program, proje, eğitim vb. çalışmalar sürdürülmektedir.

Diğer yandan, Bakanlığımız Rehberlik ve Teftiş Başkanlığınca Bakanlığımıza bağlı kurum ve kuruluşların belirli sürelerde genel teftişleri ile ihbar ve şikayetler doğrultusunda inceleme ve soruşturma yapılmakta ve rapor sonucuna göre gerekli iş ve işlemler ivedilikle yerine getirilmektedir.

Soru önergesinde yer alan diğer konular, diğer Bakanlıkların görev ve yetki alanına girdiğinden Bakanlığımızca değerlendirilememiştir.